

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 5Co/166/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1217216544
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 09. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Juraj Považan
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2019:1217216544.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Juraja Považana a členov senátu JUDr. Milana Chalupku a JUDr. Janky Richterovej, v právnej veci žalobcu: O. Q., L.. X.X.XXXX, J. E. L., Š. XX, zast. JUDr. Pavlom Gráčíkom, advokátom v Nitre, Farská 40, proti žalovanému: SPP - distribúcia, a.s., so sídlom v Bratislave, Mlynské nivy 44/b, IČO: 35 910 739, zast. AKMG, s.r.o., so sídlom v Banskej Bystrici, Dolná 6A, o zaplatenie 87.551,23 eur s príslušenstvom, na odvolanie oboch strán sporu proti rozsudku Okresného súdu Bratislava II v Bratislave zo dňa 30. januára 2019 č.k. 7C/48/2017-239 takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti týkajúcej sa veci samej potvrdzuje. V napadnutej časti týkajúcej sa náhrady trov konania rozsudok súdu prvej inštancie mení tak, že žalovanému priznáva nárok na náhradu trov prvoinštančného konania v rozsahu 100 %. Žalovanému priznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1/Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom zamietol žalobu žalobcu, ktorou sa tento domáhal zaplatenia 87.551,23 eur s príslušenstvom -5%-ným úrokom z omeškania ročne od 1.8.2017 do zaplatenia, súčasne žalovanému náhradu trov konania nepriznal.

2/Žalobca dôvodil tým, že je vlastníkom stavebných pozemkov v meste Nitra, kat. úz. X., vedených na LV č. XXXX, ako parc. č. XXXX/XX o výmere 17815 m², parc. č. XXXX/XX o výmere 2134 m², parc. č. XXXX/XX o výmere 2656 m², parc. č. XXXX/XX o výmere 1466 m², parc. č. XXXX/XX o výmere 296 m² a parc. č. XXXX/XX 645 m². Žalovaný užíva predmetné pozemky tým, že je na nich umiestnené zariadenie slúžiace na protikoróznú ochranu, preto má žalobca nárok na náhradu za takéto užívanie. V dôsledku umiestnenia predmetného zariadenia je žalobca obmedzený v užívaní svojich pozemkov, keďže toto zariadenie má v zmysle zákona prislúchajúce ochranné pásmo, v rámci ktorého nie je možné na pozemku realizovať stavby. Z toho je zrejmé jeho obmedzenie s predmetnými pozemkami v danej časti hospodáriť a nakladať za účelom výstavby na nich. Práve tomuto rozsahu (ochranné pásmo vzťahujúce sa k predmetnému zariadeniu) obmedzenia jeho vlastníctva zodpovedá rozsah, v ktorom žalovaný užíva pozemky vo vlastníctve žalobcu. Aj keby žalovanému vzniklo zákonné vecné bremeno k pozemkom vo vlastníctve žalobcu, aj tak by bol žalovaný povinný platiť odplatu vo forme finančnej náhrady za vecné bremeno. Žalobca poukázal na nález pléna Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 42/2015, z ktorého vyplýva, že za nútené obmedzenie vlastníckeho práva v podobe zákonného vecného bremena prináleží z hľadiska primeranosti priebežná nie jednorazová náhrada. Pri výpočte náhrady vychádzal z ceny obvyklého nájmu, pričom v konaní si uplatňoval náhradu za obdobie od 1.8.2014 do 31.7.2017 vo výške 87.551,23 eur. Ďalej žalobca uviedol, že predmetné pozemky sú podľa územného plánu mesta Nitra určené na výstavbu pre občiansku vybavenosť minimálne od roku 2003, pričom využitie pozemkov na stavebné účely je úplne znemožnené. Predmetné pozemky nadobudol na základe troch kúpnych zmlúv v rokoch 2002 až 2004. V týchto kúpnych zmluvách nebola žiadna zmienka o tom, že by pozemky boli zaťažené nejakou ťarchou. Poukázal aj na § 6 ods. 1 Listiny základných práv

a slobôd, podľa ktorého zákony a všeobecne záväzné právne predpisy musia byť dané do súladu s Listinou do 31.12.1991, inak strácajú platnosť tie ustanovenia, ktoré sú s ňou v rozpore. Preto ust. § 22 ods. 2 zák. č. 79/1957 Zb. v súčasnosti nemožno uplatňovať. Žalovaný 20 rokov generuje zisk, podniká na vlastníctve žalobcu a neplatí nič. Od roku 1998, teda 20 rokov, nie je vecné bremeno zapísané na liste vlastníctva. Povinnosťou žalovaného podľa vtedy platných predpisov bolo 15 dní vopred písomne oznámiť vlastníkom pozemkov, že sa chystá umiestnenie takejto stavby, čo neurobil. Vlastníci pozemkov nie sú spomínaní ani v stavebnom a kolaudačnom rozhodnutí, ani im tieto rozhodnutia neboli doručené.

3/Žalovaný so žalobou nesúhlasil, sporoval základ aj výšku uplatneného nároku. Žalovaný je oprávnený mať zariadenie protikoróznej ochrany plynovodov na pozemkoch žalobcu z titulu zákonného vecného bremena. Podľa vtedajšej právnej úpravy sa tieto vecné bremená do katastra nehnuteľností nezapisovali. Žalovaný resp. jeho právny predchodca prevádzkuje predmetné zariadenie na dotknutých pozemkoch od februára 1998. Zariadenie bolo vybudované za účinnosti zák. č. 67/1960 Zb., ktorý odkazuje na zákon č. 79/1957 Zb. Právo zodpovedajúce vecnému bremenu (právo mať na cudzích pozemkoch umiestnené plynárenské zariadenia) ako aj náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva v dôsledku tohto zákonného vecného bremena boli upravené v týchto zákonoch, ktoré boli účinné v čase zriadenia a sprevádzkovania predmetných zariadení. Tieto zákony boli vo vzťahu k všeobecnej úprave vecných bremien (v Občianskom zákonníku) *lex specialis*. Nárok na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva si mohol uplatniť ten vlastník zaťaženého pozemku, ktorý tuto nehnuteľnosť vlastnil v čase vzniku vecného bremena a nie je možné, aby ďalší nadobúdateľ už zaťaženého pozemku existujúcim vecným bremenom sa mohol úspešne domáhať finančnej náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva. Ďalej žalovaný uviedol, že žalobca nepreukázal, akým spôsobom je v užívaní nehnuteľností reálne obmedzený, keď pozemky sú podľa príslušných listov vlastníctva ornou pôdou, pričom zariadenie protikoróznej ochrany žiadnym spôsobom neobmedzuje žalobcu, ktorý môže pestovať poľnohospodárske plodiny na týchto pozemkoch bez akýchkoľvek obmedzení. Aj v ochrannom pásme je možné vykonávať určité aktivity, dokonca je možné tam zriaďovať aj stavby za určitých okolností. Umiestnenie plynárenských zariadení na pozemky, ktoré sú v súčasnosti vo vlastníctve žalobcu, bolo vykonané v súlade s vtedy účinnými právnymi predpismi. Električný zákon priznával primeranú jednorazovú náhradu, ktorá sa musela uplatniť u príslušného orgánu v lehote 3 mesiacov odo dňa uvedenia diela do trvalej prevádzky. Zariadenie protikoróznej ochrany bolo uvedené do prevádzky v prvej polovici roku 1998. Z toho je zrejmé, že nároky žalobcu sú v súčasnosti prekludované. Pokiaľ ide o stavebné a kolaudačné rozhodnutie, platí prezumpcia ich správnosti, všeobecné súdy mimo správneho súdnictva tieto rozhodnutia nemôžu preskúmať.

4/Súd prvej inštancie konštatoval, že predmetné zariadenie bolo na pozemkoch žalobcu vybudované v 1. polovici roku 1998 (v tom čase ešte nebol vlastníkom pozemkov žalobca), teda ešte za účinnosti zák. č. 67/1960 Zb. a zák. č. 79/1957 Zb. Teda oprávnenie plynárenských podnikov umiestňovať na cudzích pozemkoch plynárenské zariadenia, ako aj ochranné pásma plynárenských zariadení vyplývali zo zák. č. 67/1960 Zb., avšak pokiaľ ide o úpravu vecných bremien a o náhradu škody odkazoval tento zákon na úpravu obsiahnutú v zák. č. 79/1957 Zb. Podľa § 22 ods. 2 cit. zák. za výkon oprávnení uvedených v predchádzajúcom odseku nie sú energetické podniky povinné poskytovať náhradu. Ak je však vlastník alebo užívateľ nehnuteľností, ktorá nie je v štátnom socialistickom vlastníctve, zriadením vedenia podstatne obmedzený v užívaní nehnuteľností, môže žiadať u orgánu, ktorý je podľa predpisov o povoľovaní stavieb kompetentný pre povolenie stavby energetického diela (ďalej len „povoľujúci orgán“), aby mu energetický podnik poskytol primeranú jednorazovú náhradu; žiadosť musí byť pod stratou nároku podaná do troch mesiacov odo dňa, keď sa dielo uviedlo do trvalej prevádzky (užívania).

5/V súvislosti najmä s týmto ustanovením poukazoval žalobca na to, že zák. č. 67/1960 Zb. a zák. č. 79/1957 Zb. stratili účinnosť dňom 31.12.1991 v súlade s ust. § 6 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, podľa ktorého zákony a iné právne predpisy musia byť uvedené do súladu s Listinou základných práv a slobôd najneskôr do 31. decembra 1991. Týmto dňom strácajú účinnosť ustanovenia, ktoré nie sú v súlade s Listinou základných práv a slobôd. Tu je však potrebné uviesť, že z uvedeného nevyplýva, že by malo stratiť účinnosť celé ust. § 22 ods. 2 zák. č. 79/1957 Zb. a už vôbec nie celý zák. č. 79/1957 Zb. alebo zák. č. 67/1960 Zb. (obidva tieto zákony boli neskôr zrušené zákonom č. 70/1998 Z. z.). Ako vyplýva aj z odôvodnenia Nálezu Ústavného súdu SR vo veci PL. ÚS 42/2015 ustanovenie § 22 ods. 2 zákona č. 79/1957 Zb. v rozsahu úpravy priznávajúcej náhradu iba tým vlastníkom nehnuteľností, ktorí zriadením vedenia boli podstatne obmedzený v užívaní nehnuteľnosti, stratilo účinnosť podľa § 6 ods. 1 listiny k 31. decembru 1991, lebo podľa čl. 11 ods. 4 listiny právo na náhradu za vyvlastnenú nehnuteľnosť má každý vlastník. Rovnako tak právo na náhradu má aj každý vlastník nútene obmedzený vo vlastníckom práve. Ustanovenie o primeranej jednorazovej náhrade nebolo v rozpore s Listinou základných práv a slobôd. Nie je preto dôvod, aby ustanovenie § 22 ods. 2 zákona č. 79/1957 Zb. v časti,

v ktorej upravovalo právo vlastníka alebo užívateľa nehnuteľnosti, ktorá nie je v štátnom socialistickom vlastníctve, ktorý je zriadením vedenia obmedzený v užívaní nehnuteľnosti, žiadať u orgánu, ktorý je podľa predpisov o povoľovaní stavieb kompetentný pre povolenie stavby energetického diela, aby mu energetický podnik poskytol primeranú jednorazovú náhradu s tým, že žiadosť musí byť pod stratou nároku podaná do troch mesiacov odo dňa, keď sa dielo uviedlo do trvalej prevádzky (užívania), stratilo účinnosť podľa ust. § 6 ods. 1 Listiny základných práva a slobôd.

6/Zákony týkajúce sa odvetvia energetiky rozlišujú zákonné vecné bremená, ktoré spočívajú v povinnosti vlastníka pozemku strpieť jednak stavbu resp. umiestnenie rôznych energetických zariadení, najmä vedení, na jeho pozemku, ako aj vstup prevádzkovateľov týchto zariadení a výkon určitých prác na jeho pozemkoch a tzv. ochranné pásma, ktoré naopak obmedzujú vlastníka pozemku vo výkone určitých činností na časti pozemkov, na ktorých sa predmetné ochranné pásma nachádzajú. Aj zákonné vecné bremená aj ochranné pásma teda obmedzujú vlastníka nehnuteľnosti vo výkone jeho vlastníckych práv. Všetky právne predpisy, a to aj tie, ktoré boli prijaté dávno po účinnosti Listiny základných práv a slobôd a Ústavy Slovenskej republiky, vychádzali z koncepcie jednorazovej primeranej náhrady za obmedzenie v užívaní pozemku a zároveň upravovali lehotu, v rámci ktorej si mohol vlastník uplatniť právo na túto náhradu, inak jeho právo zanikne. Zákony č. 70/1998 Z. z., č. 656/2004 Z. z. a č. 251/2012 Z. z. pritom ponechali zachované ochranné pásma, ktoré boli zriadené podľa predchádzajúcich právnych predpisov (teda aj podľa zák. č. 79/1957 Zb. a zák. č. 67/1960 Zb.).

7/Pokiaľ žalobca v konaní poukazoval na Nález Ústavného súdu SR vo veci PL. ÚS 42/2015 zo dňa 12.10.2016, ktorým tento rozhodol, že ustanovenia § 10 ods. 5 druhá, tretia a štvrtá veta, § 10 ods. 9, § 10 ods. 10 prvá a tretia veta a § 10 ods. 12 prvá, druhá a štvrtá veta zákona č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike v znení neskorších predpisov v rozsahu, v akom sa v týchto ustanoveniach používa slovo „jednorazová“ v slovnom spojení „primeraná jednorazová náhrada“, nie sú v súlade s čl. 20 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky a s čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, súd prvej inštancie konštatoval, že v tomto konaní ústavný súd posudzoval nesúlad niektorých ustanovení zák. č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike, ktorý sa však na prejednávanej vec nevzťahuje (jedná sa o inú oblasť predmetu úpravy). Ústavný súd sa v predmetnom rozhodnutí zaoberal predovšetkým pojmom „primeraná náhrada“ za nútené obmedzenie vlastníckeho práva v súvislosti s tým, či tento pojem je naplnený aj formou jednorazovej náhrady alebo by sa malo jednať o opakovanú náhradu. Nezaoberal sa však otázkou zákonných lehôt na uplatnenie nároku na primeranú náhradu, ktoré sú obsiahnuté vo všetkých vyššie citovaných zákonoch týkajúcich sa odvetvia energetiky, vrátane posudzovaného zák. č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike. Aj po vydaní vyššie citovaného nálezu ústavného súdu tak zostal § 10 ods. 12 zák. č. 657/2004 Z. z. v znení: „za nútené obmedzenie vlastníka pozemku v užívaní pozemku v ochrannom pásme podľa § 36 zriadenom po 1. máji 2014 je držiteľ povolenia povinný vyplatiť vlastníkovi pozemku primeranú náhradu zodpovedajúcu miere obmedzenia obvyklého užívania pozemku. Nárok na primeranú náhradu si musí vlastník pozemku uplatniť u držiteľa povolenia do šiestich mesiacov odo dňa, keď sa o nútenom obmedzení užívania pozemku dozvedel, najneskôr však do jedného roka odo dňa núteného obmedzenia užívania pozemku, inak právo na primeranú náhradu zanikne. Držiteľ povolenia je povinný písomne oznámiť vlastníkovi pozemku vykonanie zápisu vecného bremena do katastra nehnuteľností. Ak sa držiteľ povolenia a vlastník pozemku na výške primeranej náhrady nedohodnú, každý z nich môže podať súdu návrh na rozhodnutie o výške primeranej náhrady do šiestich mesiacov odo dňa uplatnenia si nároku u držiteľa povolenia.“ Teda ustanovenie už nepoužíva pojem „jednorazová“ v súvislosti s primeranou náhradou, avšak lehoty na uplatnenie tohto nároku zostávajú nezmenené. V tejto súvislosti je tiež potrebné poukázať na rozhodnutie Ústavného súdu SR vo veci III. ÚS 149/2017 zo dňa 28.2.2017 (teda vydaného po prijatí vyššie citovaného nálezu ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 42/2015), ktorým ústavný súd odmietol sťažnosť, ktorou sa sťažovateľ domáhal určenia, že došlo k porušeniu jeho základných práv a slobôd rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave. Išlo o vec, kde súd prvého stupňa aj odvolací súd zamietli žalobu, ktorou sa domáhal vlastník pozemku náhrady za užívanie jeho pozemkov, na ktorých je vybudovaná časť horúcovodného potrubia. Dôvodom zamietnutia žaloby bolo (stručne povedané) prekludovanie nároku s poukazom na zák. č. 79/1957 Zb. a lehotu v ňom určenú na uplatnenie nároku. Ústavný súd skonštatoval, že predmetným rozsudkom Krajského súdu v Bratislave nedošlo k neprípustnému zásahu do základného práva sťažovateľa na ochranu majetku. Ústavný súd tiež poznamenal, že na tomto závere nemení nič ani nález ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 42/2015. Išlo pritom o oblasť úpravy právnych vzťahov, na ktoré sa vzťahuje zák. č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike (na rozdiel od prejedávanej veci v konaní sp. zn. 7C 48/2017).

8/Ďalej súd prvej inštancie poukázal na to, že zák. č. 67/1960 Zb. a zák. č. 79/1957 Zb., ani zák. č. 70/1998 Z. z., ktorý tieto zákony zrušil, a ani následne prijatý zák. č. 656/2004 Z. z., ktorým bol zrušený

zák. č. 70/1998 Z. z., neobsahovali osobitnú úpravu týkajúcu sa náhrady za nútené obmedzenie vlastníka pozemku v ochrannom pásme. Takáto osobitná úprava sa objavila až v zák. č. 657/2004 Z. z. (§ 10 ods. 12), ktorý sa však na predmetnú vec nevzťahuje a potom až v zák. č. 251/2012 Z. z. Zo znenia predpisov účinných pred účinnosťou zákona č. 251/2012 Z. z. (zák. č. 79/1957 Zb., zák. č. 70/1998 Z. z., zák. č. 656/2004 Z. z.) sa dá vyvodiť, že tieto upravovali iba náhradu za obmedzenie užívania nehnuteľnosti zákonnými vecnými bremenami.

9/Žalobca si však v konaní uplatňoval náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva v ochrannom pásme, a to za obdobie od 1.8.2014 do 31.7.2017. Celé toto obdobie spadá už do účinnosti zák. č. 251/2012 Z. z. účinného od 1.9.2012, teda podľa názoru súdu by sa mal na žalobcom uplatňovaný nárok aplikovať práve zák. č. 251/2012 Z. z., vychádzajúc aj z jeho ust. § 96 ods. 6, podľa ktorého nárok na primeranú jednorazovú náhradu za nútené obmedzenie užívania nehnuteľnosti nemožno priznať, ak lehota na uplatnenie nároku na primeranú jednorazovú náhradu za nútené obmedzenie užívania nehnuteľnosti podľa doterajších predpisov uplynula. Pokiaľ nárok na náhradu za nútené obmedzenie užívania nehnuteľnosti v ochrannom pásme nebol v doterajších predpisoch upravený, nemohla ani uplynúť lehota na jeho uplatnenie. Podľa § 11 ods. 12 zák. č. 251/2012 Z. z. za nútené obmedzenie vlastníka pozemku v užívaní pozemku v ochrannom pásme podľa § 79 je držiteľ povolenia povinný vyplatiť vlastníkovi pozemku primeranú jednorazovú náhradu zodpovedajúcu miere obmedzenia obvyklého užívania pozemku. Nárok na primeranú jednorazovú náhradu si musí vlastník pozemku uplatniť u držiteľa povolenia do šiestich mesiacov odo dňa, keď sa o nútenom obmedzení užívania pozemku dozvedel, najneskôr však do jedného roka odo dňa núteného obmedzenia užívania pozemku, inak právo na primeranú jednorazovú náhradu zanikne. Takéto znenie zákona stále platí. Ako sám žalobca uviedol, o rozsahu obmedzenia užívania pozemku sa dozvedel z listu žalovaného zo dňa 13.6.2013, ktorý mu bol dourčený dňa 19.6.2013. Z obsahu tohto listu vyplýva, že žalovaný v ňom žalobcu upozornil aj na existenciu ochranného pásma. Žalobca si teda mohol uplatniť nárok na náhradu za nútené obmedzenie vlastníctva do šiestich mesiacov, teda do dňa 19.12.2013. Žalobca si však náhradu (ktorá je predmetom tohto konania) u žalovaného uplatnil až listom zo dňa 21.6.2017 (skoršie uplatnenie u žalovaného žalobca nepreukázal) a žalobu na súd podal až dňa 1.8.2017. Teda došlo k zániku jeho práva v dôsledku preklúzie. Žalobca ani neuviedol žiadne okolnosti, ktoré by mu bránili uplatniť si predmetný nárok skôr. Na preklúziu súd prihliada ex offio, avšak v danom prípade žalovaný preklúziu aj namietal.

10/Ak by aj ust. § 22 ods. 2 zák. č. 79/1957 Zb. a potom ust. § 9 ods. 9 zák. č. 70/1998 Z. z. a § 10 ods. 3 zák. č. 656/2004 Z. z. pokrývali aj náhradu za obmedzenie vlastníka v užívaní pozemku v ochrannom pásme, aj tak by bol nárok žalobcu už prekludovaný, vzhľadom na lehoty na uplatnenie nároku upravené v týchto ustanoveniach a prechodné ustanovenia týchto predpisov (napr. § 69a ods. 3 zák. č. 656/2004 Z. z., § 96 ods. 6 zák. č. 251/2012 Z. z.). Z toho vychádza aj doterajšia ustálená judikatúra súdov Slovenskej republiky. Vzhľadom na uvedené už nebolo potrebné zaoberať sa výškou uplatneného nároku, napriek tomu súd aspoň stručne uviedol, že ak by bol daný nárok žalobcu na uplatňovanú náhradu, bolo by potrebné pri určení výšky náhrady sa zaoberať otázkou skutočného rozsahu obmedzenia žalobcu v užívaní jeho pozemkov, keď v ochranných pásmach v zmysle § 79 zák. č. 251/2012 Z. z. nie je vlastník pozemku úplne obmedzený vo všetkých činnostiach, dokonca v ochranných pásmach je možné aj zriaďovať stavby (§ 79 ods. 5 cit. zák.). Musel by teda žalobca preukázať konkrétny rozsah svojho obmedzenia, aby bolo možné určiť výšku náhrady, čo žalovaný v konaní aj namietal.

11/Žalobca časť svojej argumentácie venoval aj stavebnému konaniu týkajúcejmu sa zariadenia protikoróznej ochrany žalovaného. Tu je potrebné uviesť, že súd v tomto konaní nemohol preskúmať stavebné ani kolaudačné rozhodnutie, ani prípadnú zákonnosť konaní, ktoré predchádzali ich vydaniu. Pokiaľ žalobca spochybňoval riadne udelenie súhlasu vtedajších vlastníkov nehnuteľností, k tomu je potrebné uviesť, že žalovaný resp. jeho právny predchodca podľa vtedy platnej právnej úpravy (avšak ani podľa v súčasnosti platnej právnej úpravy) nepotreboval súhlas vlastníka pozemku na umiestnenie predmetného zariadenia. Na to práve slúži inštitút zákonného vecného bremena. Žalobca tiež poukazoval na to, že povinnosťou žalovaného podľa vtedy platných predpisov bolo 15 dní vopred písomne oznámiť vlastníkom pozemkov, že sa chystá umiestnenie takejto stavby, čo neurobil. Avšak z ust. § 22 ods. 3 zák. č. 67/1960 Zb. vyplývala iba povinnosť plynárenského podniku oznámiť vopred miestnemu národnému výboru miesto a čas plánovaných prác a tento orgán mal potom upovedomiť o tom vlastníkov dotknutých pozemkov. Ak by však aj taká povinnosť, ako uvádzal žalobca, žalovanému resp. jeho právnenému predchodcovi z vtedy platných právnych predpisov vyplývala, nemalo by to vplyv na posúdenie uplatneného nároku.

12/Vzhľadom na všetky vyššie uvedené skutočnosti súd žalobu zamietol v celom rozsahu.

13/O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 257 CSP, podľa ktorého výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa. Žalovaný mal síce v konaní úspech v celom rozsahu, mal by teda nárok na náhradu trov konania, avšak súd má za to, že tu existujú dôvody hodné osobitného zreteľa odôvodňujúce nepriznanie náhrady trov konania úspešnému žalovanému. Tieto súd videl v okolnostiach daného prípadu, keď žalovaný dlhodobo užíva bezplatne časť pozemkov žalobcu (čo v konaní ani nepopieral). Aj keď žalovanému takéto užívanie pozemkov žalobcu zákon umožňuje (a nekoná teda v rozpore s platnou právnou úpravou), súd mal za to, že vzhľadom na toto dlhoročné bezplatné užívanie pozemkov, by bolo nespravodlivé, aby musel žalobca žalovanému platiť trovy konania, keď on sám za obmedzenie svojho vlastníckeho práva nedostáva žiadnu náhradu.

14/Proti tomuto rozsudku podali včas odvolanie tak žalobca, ako i žalovaný.

15/Žalobca v odvolaní proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie vo veci samej namietal, že rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, ako aj že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávnych skutkových zistení. Ustanovenie § 22 ods. 2 zák. č. 79/1957 Zb. v rozsahu úpravy priznávajúcej náhradu iba tým vlastníkom nehnuteľností, ktorí zriadením vedenia boli podstatne obmedzení v užívaní nehnuteľnosti, stratilo účinnosť podľa § 6 ods. 1 Listiny k 31. decembru 1991, lebo podľa čl. 11 ods. 4 Listiny právo na náhradu za vyvlastnenú nehnuteľnosť má každý vlastník. Rovnako tak právo na náhradu má aj každý vlastník nútene obmedzený vo vlastníckom práve. Neznalosť zákona, ktorá spočíva v neznalosti právnych účinkov § 6 ods. 1 Listiny, sa na strane štátnych orgánov prejavila zrušením zákona č. 79/1957 Zb. zákonom č. 70/1998 Z. z. o energetike. Aj po prijatí Listiny sa zachovalo vlastníkom právne postavenie, keď im patrila náhrada. Listina ju výslovne nespojila s podmienkou primeranosti, no táto podmienka mala relevanciu v spojení s medzinárodnými dohovormi o ľudských právach, ktorých sa československý štát stal zmluvnou stranou, pokiaľ nešlo o ustanovenie, voči ktorému československý štát neuplatnil výhradu. Ochrana vlastníctva a vlastníkov sa k takým výnimkám nezaradila. Ústava Slovenskej republiky od prijatia roku 1992 zaručuje základné právo vlastníť majetok v historicky najdôslednejšej podobe. Pod ústavnou ochranou sú všetci vlastníci, ktorým sa zaručuje ochrana aj pred núteným obmedzovaním vlastníctva a pred vyvlastňovaním. Po prvý raz sa ústavná ochrana zabezpečila podmienkou primeranej náhrady za zásah do vlastníctva, vykonaný proti vôli vlastníka. S Čl. 20 Ústavy zlučiteľná je aj taká primeraná náhrada za nútené obmedzenie vlastníctva, ktorá sa poskytuje vlastníkovi opakovane. V kontexte vyššie uvedeného žalobca v predchádzajúcich vyjadreniach poukázal aj na Komentár k Ústave Slovenskej republiky, podľa ktorého: „Miera intenzity zásahu do vlastníckych práv je rozdielna v prípade odňatia majetku vyvlastnením a pri nútenom obmedzení

vlastníckych práv. Za predpokladu, že uskutočnený zásah do vlastníckych práv sa týka tej istej alebo porovnateľnej veci, „primeraná náhrada“ za vyvlastnenie môže byť vyššia ako „primeraná náhrada“ za nútené obmedzenie vlastníckych práv. Na rozdiel od „primeranej náhrady“, ktorá sa pri vyvlastnení poskytuje spravdla jednorazovo, pri nútenom obmedzení možno uvažovať o pravidelných platbách „primeranej náhrady“ počas trvania núteného obmedzenia. Z uvedeného je teda zrejmé, že s prihliadnutím na medzi stranami sporu zhodne ustálený čas umiestnenia zariadení vo vlastníctve žalovaného a z prevádzkovania - prvá polovica roku 1998 - je nutné vychádzať z toho, že z hľadiska právnej úpravy náhrady za vznik a trvanie vecného bremena vzťahujúceho sa na pozemky žalobcu v rámci umiestnenia zariadenia protikoróznej ochrany vo vlastníctve žalovaného, nejestvoval iný právny režim (v dôsledku nemožnosti aplikácie pôvodnej „starej“ právnej normy v podobe ust. § 22 ods. 2 Elektrizáčného zákona pre stratu jej účinnosti v nadväznosti na § 6 ods. 1 Listiny, pre nesúlad predmetnej právnej normy s Listinou s ohľadom na nepriznávanie náhrady za vecné bremeno pre každého vlastníka) ako je Ústava Slovenskej republiky (čl. 20 ods. 4) v spojení so všeobecnou súkromno-právnou normou, teda Občiansky zákonníkom (§ 128 ods. 2). Súd prvej inštancie sa s vyššie uvedeným výkladom vysporiadal podľa odvolateľa veľmi zvláštne. V zásade totiž neodmietol argumentáciu žalobcu ohľadom toho, že § 6 ods. 1 ex constitutione rušil ustanovenia zákonov, ktoré svojim obsahom odporovali Listine a aj prihliadol na to, že sa takýto právny režim dotkol zmieňovaného ustanovenia § 22 ods. 2 Elektrizáčného zákona. Súd tu však v rozpore s vyššie uvedeným, argumentuje nasledovne. „Tu je však potrebné uviesť, že z uvedeného nevyplýva, že by malo stratiť účinnosť celé ust. § 22 ods. 2 zák. č. 79/1957 Zb. a už vôbec nie celý zák. č. 79/1957 Zb. alebo zák. č. 67/1960 Zb. (obidva tieto zákony boli neskôr zrušené zákonom č. 70/1998 Z. z.). Ako vyplýva aj z odôvodnenia Nálezu Ústavného súdu SR vo veci PL. ÚS 42/2015 ustanovenie § 22 ods. 2 zákona č. 79/1957 Zb. v rozsahu úpravy priznávajúcej náhradu iba tým vlastníkom nehnuteľností, ktorí zriadením vedenia boli podstatne obmedzení v užívaní nehnuteľnosti, stratilo účinnosť podľa § 6 ods. 1 listiny k 31. decembru 1991, lebo podľa čl. 11 ods. 4 listiny právo na náhradu za vyvlastnenú nehnuteľnosť má každý vlastník. Rovnako tak právo na

náhradu má aj každý vlastník nútene obmedzený vo vlastníckom práve. Súd teda takýmto výkladom len účelovo vytrhnúc z kontextu vybral z ustanovenia § 22 ods. 2 druhej vety slová o podstatnom obmedzení vlastníctva a vlastne povedal, že po takejto úprave už zostatok zmieňovaného ustanovenia § 22 ods. 2 (druhej vety?) môže v rámci konformnosti s Listinou ostať a treba naň prihliadať. Takýmto náhľadom na výklad a aplikáciu práva však súd absolútne odignoroval prvú vetu predmetného ustanovenia a to je nesprávne, keďže právna norma sa musí čítať (vykladať) v celom jej znení. Predsa prvá veta zmieňovaného ust. § 22 ods. 2 obsahuje v sebe dispozíciu

právnej normy o tom, že za výkon oprávnení vyplývajúcich (aj) z vecných bremien, nie sú energetické podniky povinné poskytovať náhradu. Následne druhá veta už len rozvíja a dopĺňa predmetnú právnu normu o výnimku, kedy predsa len môže vlastník alebo užívateľ dotknutej nehnuteľnosti náhradu žiadať, a to v prípade, ak je na užívaní svojej nehnuteľnosti podstatne obmedzený. Súd však pri teste predmetného zákonného ustanovenia (§ 22 ods. 2) s požiadavkami Listiny o nutnosti poskytnutia náhrady za nútene obmedzenie vlastníctva KAŽDÉMU vlastníkovi takto zaťaženej nehnuteľnosti nepochopiteľne neprihliadol na podstatu predmetného zákonného ustanovenia, definovanú v jeho prvej vete, a to že náhrada sa neposkytuje, a práve táto podstata, teda primárna dispozícia právnej normy obsiahnutej v predmetnom ustanovení Elektrizáčného zákona, je v rozpore s Listinou a z tohto dôvodu predmetné (celé) zákonné ustanovenie musí byť považované za neúčinné tak, ako to uvádza I.. K.. Z uvedeného je teda zrejmé, že súd sa nemohol riadiť právnou normou (žiadnou z viet tejto právnej normy) § 22 ods. 2 Elektrizáčného zákona a z hľadiska posudzovania právneho základu, teda posudzovania otázky existencie nároku titulom primeranej náhrady za vecné bremeno žalobcu, súd prvej inštancie musel vychádzať jedine z v súčasnosti (resp. v roku 1998) platnej Ústavy Slovenskej republiky, ktorá jednoznačne náhradu za vecné bremeno, teda náhradu za trvalé a časovo neohraničené obdobie obmedzenia výkonu vlastníckeho práva, definuje ako náhradu primeranú. Čo sa v takýchto prípadoch považuje za primeranú náhradu je už v súčasnosti (možno v rozpore so staršou judikatúrou všeobecných súdov) dané s ohľadom na už viackrát súdom ako aj žalobcom poukazovaný nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn.: PL. ÚS 42/2015 z 12. októbra 2016, v ktorom Ústavný súd jednoznačne ustálil ústavne konformný výklad pojmu primeranej náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva, teda v tomto kontexte aj za zákonné vecné bremeno, citujúc z právnych viet koncipovaných z predmetného nálezu.

„Ústava chráni vlastníctvo vo vyššom štandarde, ako je medzinárodný štandard. Ústava výslovne určuje podmienku náhrady a výslovne ustanovuje aj kvalitu náhrady - podľa ústavy nestačí akákoľvek náhrada. V súlade s ústavou je iba taká náhrada, ktorá je primeraná. Interpretáciou čl. 20 ods. 4 ústavy treba určiť, aká náhrada a kedy, za akých podmienok je primeraná. Poskytnutá náhrada za zásah do právneho postavenia vlastníka podľa ústavy môže byť jednorazová aj opakovaná. Poskytnutá náhrada za zásah do právneho postavenia vlastníka musí byť primeraná. Či je náhrada primeraná, závisí od okolností prípadu. Primeranosť náhrady nezávisí od úvahy vlády spravidla navrhujúcej zákon a ani od rozhodnutia zákonodarcu. Rozhodujúci význam má povaha zásahu do právneho postavenia vlastníka. Primeraná náhrada nie je symbolom ani gestom dobrej vôle zo strany spoločnosti voči vlastníkovi. Má reálny, nepredstieraný význam. V prípade núteneho obmedzenia vlastníckych práv slúži vlastníkovi ako príspevok na náhradu ekonomických strát na výnose z majetku, ktorý v dôsledku núteneho obmedzenia vlastníckych práv buď vôbec nemôže užívať, alebo môže užívať iba v obmedzenej miere. Ústavná ochrana sa preto vo výkone vlastníckych práv obmedzenému vlastníkovi zaručuje po celý čas trvania obmedzení vlastníka.“

Súd prvej inštancie podľa odvolateľa v snahe zdôvodniť nezdôvodniteľné (s poukazom na vyčerpávajúcu a vysoko odbornú právnu analýzu danej problematiky nastolenú I.. K.), aby učinil zadosť ústavným súdom prekonanej staršej judikatúre, „zachránil“ od právnej neúčinnosti ust. § 22 ods. 2 Elektrizáčného zákona (aby sa mohlo argumentovať, že predsa len tu bola právna norma, ktorá upravovala náhradu za vecné bremeno avšak táto už bola dávno prekludovaná), urobil tak však za cenu absolútne nelogickej aplikácie práva, následne je potom už celá zvyšná časť odôvodnenia súdu prvej inštancie účelová a nesprávna.

Na základe vyššie uvedeného mal žalobca za to, že ním uplatnený nárok v tomto konaní je plne dôvodný, teda ako nárok z titulu primeranej peňažnej náhrady za nútene obmedzenie vlastníckeho práva žalobcu k predmetným pozemkom, ktorej jedinou ústavne konformnou podobou je náhrada vo forme opakovanej renty teda ako náhrady, ktorá sa zaručuje po celý čas trvania núteneho obmedzenia vlastníctva.

Ak by tomu tak nebolo, t. j. ak by sa priznala pravdivosť a relevantnosť záverov uvádzaných v napadnutom rozsudku, znamenalo by to, že dlhšie trvajúce obmedzenie vlastníckeho práva je v podmienkach Slovenskej republiky možné aj bez náhrady, čo je záver, ktorý nie je ľudskoprávne ani ústavnoprávne aprobovaný, naopak, je nesprávny z oboch perspektív, ktoré majú nadzákonný punc

a zákonná normatívna právna úprava musí byť s nimi súladná. Opakovaná náhrada za obmedzenie vlastníckeho práva je integrálnou súčasťou vlastníckeho práva ako jedného zo základných právnych inštitútov, na ktorých je dnešná spoločnosť budovaná. Ak je opakovaná náhrada právne neaprobovaná, v čom potom spomína ústavná ochrana vlastníckeho práva vlastníka obmedzeného na svojich právach? Ďalej už len z dôvodu procesnej opatrnosti (keďže ako z vyššie uvedeného vyplýva, jednoznačne nie je možné akceptovať výklad súdu vytrhávajúci z kontextu jednotlivé slová resp. vety z právnej normy, čoho dôsledkom je nemožnosť prihliadania len na nejakú doplňujúcu časť ustanovenia § 22 ods. 2 Elektrizáčného zákona) považoval žalobca za potrebné reagovať na odôvodnenie súdu prvej inštancie, kde sa zaoberá problematikou ochranného pásma, kde by sa mal aplikovať zákon č. 251/2012 Z.z. vychádzajúc z jeho ust. § 96 ods. 6, pričom tento je účinný od 01.09.2012 a stanovuje lehotu na uplatnenie si nároku na primeranú jednorazovú náhradu za nútené obmedzenie užívania nehnuteľnosti, ktorá podľa názoru súdu už v našom prípade mala uplynúť (tu však dal do pozornosti, že právo na primeranú náhradu za nútené obmedzenie vlastníckeho práva je upravené v čl. 20 ods. 4 Ústavy SR, teda v ústavnoprávnej norme upravujúcej základné práva a slobody, ktoré podľa čl. 12 ods. 1 Slovenskej republiky sú však nepremlčateľné a nezrušiteľné; pýta sa tak, ako je možné vôbec hovoriť o prekludovaní práva na takúto náhradu). Súd tu polemizuje o tom, že táto subjektívna prekluzívna lehota začala plynúť na základe žalobcovi doručenému listu zo dňa 13.06.2013, na základe ktorého sa mal dozvedieť o rozsahu obmedzenia užívania pozemku. Mal za to, že takéto úvahy súdu nie sú relevantné, keďže v prvom rade v konaní ani nebola riešená otázka dokazovania zameraného na to, kedy sa mal žalobca v plnej miere a relevantne dozvedieť o rozsahu takéhoto obmedzenia jeho vlastníctva a k tomuto už len dodal, že predmetný list absolútne nemôže tvoriť titul pre takúto právnu skutočnosť, keďže žalovaný žalobcovi neposkytol pred podaním žaloby v tejto veci relevantné a teda plnohodnotné podklady, z ktorých by bolo možné usudzovať naplnenie podmienky pre plynutie predmetnej subjektívnej lehoty, a to najmä podklady v podobe územného, stavebného, kolaudačného rozhodnutia, porealizačného zamerania (doslova žalovaným bolo opakovane odmietnuté poskytnúť požadované doklady) skutočného zamerania a vytyčenia zariadenia v aktuálnom čase, rozsahu ochranného pásma a pod.; nebolo vlastníkovi zo strany žalovaného oznámené, že sa stavba ide realizovať v rozpore so stavebným povolením, nebolo zapísané vecné bremeno na LV (predmetné stavebné a kolaudačné doklady boli žalobcovi sprístupnené zo strany žalovaného až v tomto súdnom konaní).

Zo všetkých z vyššie uvedených dôvodov navrhol žalobca, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil a žalobe v plnom rozsahu vyhovel, prípadne aby napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

16/Žalovaný svojím odvolaním napadol rozsudok súdu prvej inštancie v časti týkajúcej sa trov konania. V sporovom konaní sa povinnosť nahradiť trovy konania spravuje predovšetkým zásadou úspechu v konaní podľa ust. § 255 CSP. Aplikácia ustanovenia § 257 CSP pri rozhodovaní o náhrade trov konania prichádza do úvahy v prípadoch, keď síce sú naplnené všetky predpoklady na priznanie náhrady trov konania, avšak súd dôjde k záveru, že sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré náhradu trov celkom alebo sčasti neprizná. Aplikácia daného ustanovenia musí zodpovedať osobitným okolnostiam konkrétneho prípadu a musí mať vždy výnimočný charakter. Nakoľko nepriznanie náhrady trov konania prichádza do úvahy len výnimočne, súdy by ustanovenie § 257 CSP mali vykladať prísne reštriktívne. Rozhodnutie o nepriznaní náhrady trov konania v zmysle § 257 CSP sa nesmie javiť ako neprimeraná tvrdosť voči stranám sporu a nesmie odporovať dobrým mravom. Súd prvej inštancie v danom prípade videl dôvody hodné osobitného zreteľa: „(...) v okolnostiach daného prípadu, keď žalovaný dlhodobo užíva bezplatne časť pozemkov žalobcu (čo v konaní ani nepopieral). Aj keď žalovanému takéto užívanie pozemkov žalobcu zákon umožňuje (a nekoná teda v rozpore s platnou právnou úpravou), súd mal za to, že vzhľadom na toto dlhoročné bezplatné užívanie pozemkov, by bolo nespravodlivé, aby musel žalobca žalovanému platiť trovy konania, keď on sám za obmedzenie svojho vlastníckeho práva nedostáva žiadnu náhradu.“ Žalovaný bol toho názoru, že súd prvej inštancie si v rozsudku odporuje, keď na jednej strane neprizná žalobcovi ním uplatnený nárok a žalobu v celom rozsahu zamietne, čím dá v plnom rozsahu za pravdu žalovanému, na druhej strane žalovanému neprizná náhradu trov konania s odôvodnením, z ktorého je zrejmé, že aj keď žalovaný postupuje a koná v súlade so zákonom, súd to považuje za nespravodlivé a uvedené má zakladať dôvod na aplikáciu ust. § 257 CSP. Žalovaný naopak považuje za nespravodlivé, aby žalobcom nedôvodne podaná žaloba bola žalovanému na škodu, nakoľko tento koná v súlade so zákonom a pred súdom si obhájil svoje práva. Rozsudok súdu o nepriznaní náhrady trov konania je neprimerane tvrdý voči žalovanému a odporuje dobrým mravom. Odvolateľ bol názoru, že súd si vyložil aplikáciu § 257 CSP extenzívne a nepriznaním trov konania neprimerane zasiahol do práv žalovaného, keď nesprávne aplikoval ust. § 257 CSP. Ak žalovaný užíva pozemky žalobcu v súlade so zákonom, nemožno túto skutočnosť považovať za okolnosť danej veci ako

dôvod hodný osobitného zreteľa, pre ktorý by bolo dôvodné aplikovať ust. § 257 CSP. V napadnutom rozsudku tiež absentujú právne úvahy súdu ohľadom vysporiadania sa so splnením podmienok pre aplikáciu ust. § 257 CSP, odôvodnenie tak nespĺňa zákonné požiadavky uvedené v § 220 ods. 2 CSP. Napokon žalovaný poukázal aj na skutočnosť, že umiestnenie plynárenských zariadení na pozemky, ktoré sú v súčasnosti vo vlastníctve žalobcu, bolo vykonané v súlade s vtedy účinnými právnymi predpismi. V súlade so zákonom č. 67/1960 Zb. o výrobe, rozvode a využití vyhrievacích plynov, ktorý bol účinný v čase vybudovania zariadenia protikoróznej ochrany, mohla naša spoločnosť zriadiť a umiestniť plynárenské zariadenie na predmetných pozemkoch, v dôsledku čoho došlo k vzniku vecného bremena k predmetným pozemkom. Zákon č. 79/1957 Zb. o výrobe, rozvode a spotrebe elektriny priznával primeranú jednorazovú odmenu, ktorá sa musela uplatniť u príslušného orgánu v lehote troch mesiacov odo dňa uvedenia diela do trvalej prevádzky (užívania). Ako vyplýva zo skutkového stavu, zariadenie protikoróznej ochrany bolo uvedené do prevádzky v prvej polovici roku 1998. Je teda zrejme, že nároky žalobcu sú v súčasnosti prekludované a z tohto dôvodu ich súd nemohol žalobcovi priznať, nakoľko neboli uplatnené v zákonom stanovenej lehote. Plnenie z prekludovaného nároku zakladá bezdôvodné obohatenie. Poukázal na tzv. zásadu *vigilantibus iura scripta sunt*, v zmysle ktorej platí, že „práva patria len bdelym“ (pozorným, ostražitým, opatrným, starostlivým), teda tým, ktorí sa aktívne zaujímajú o ochranu a výkon svojich práv a ktorí svoje procesné oprávnenia uplatňujú včas a s dostatočnou starostlivosťou a predvídateľnosťou. Mal za to, že v prípade, ak by bol žalobca, resp. predošlý vlastník pozemkov ostražitý, resp. dostatočne starostlivý a predvídateľný a uplatnil, resp. využil by svoje právo u príslušného orgánu včas, mohla byť žalobcovi, resp. predošlému vlastníkovi pozemkov poskytnutá primeraná jednorazová odmena. Na základe všetkých vyššie uvedených skutočností žalovaný navrhol, aby odvolací súd žalovaným napadnutý výrok rozsudku súdu prvej inštancie o trovách konania zmenil a žalovanému priznal nárok na náhradu trov v plnom rozsahu.

17/Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu konštatoval, že zariadenie protikoróznej ochrany bolo na predmetných pozemkoch žalobcu umiestnené v prvej polovici roku 1998. v súlade s vtedy účinným zákonom č. 67/1960 Zb. o výrobe, rozvode a využití vyhrievacích plynov (ďalej len ako „Plynárenský zákon“), žalovaný tak v súlade s právnymi normami mohol zriadiť a umiestniť plynárenské zariadenie na predmetných pozemkoch, v dôsledku čoho došlo k vzniku vecného bremena k predmetným pozemkom. Zdôraznil, že Elektrizáčný zákon priznával primeranú jednorazovú odmenu, ktorá sa musela uplatniť u príslušného orgánu v lehote troch mesiacov odo dňa uvedenia diela do trvalej prevádzky (užívania). Keďže zariadenie protikoróznej ochrany bolo uvedené do prevádzky v prvej polovici roku 1998, je tak zrejme, že nároky žalobcu sú v súčasnosti prekludované a z tohto dôvodu ich súd nemôže žalobcovi priznať, nakoľko neboli uplatnené v zákonom stanovenej lehote. Plnenie z prekludovaného nároku zakladá bezdôvodné obohatenie.

V súvislosti s argumentáciou žalobcu o *ex lege* strate účinnosti právnej normy zdôraznil, že na prejednávanej prípad sa aplikuje právna úprava účinná v čase vzniku vecného bremena, a teda Plynárenského zákona v spojení s príslušnými ustanoveniami Elektrizáčného zákona. Uvedené vyplýva jednak z ust. § 96 ods. 4 zákona č. 251/2012 o energetike, ako aj z tej skutočnosti, že pokiaľ je občiansko-právny alebo obchodno-právny vzťah vrátane nárokov z neho vyplývajúcich upravený zákonom, princíp právnej istoty vyžaduje, aby tento zákon spĺňal základné požiadavky zákona, ktoré navzájom súvisia (prístupnosť, predvídateľnosť, platnosť a účinnosť). Právny vzťah/nárok z neho vyplývajúci (vrátane náhrady za obmedzenie vlastníckych práv) sa teda spravuje zákonom, ktorý je v čase jeho vzniku v zásade prístupný, predvídateľný, platný a účinný. Za potrebné považoval uviesť, že ust. § 22 ods. 2 Elektrizáčného zákona nebolo podrobené ústavnému prieskumu, keď Ústavný súd SR nerozhodoval o súlade § 22 ods. 2 Elektrizáčného zákona s čl. 20 ods. 4 Ústavy SR podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) Ústavy SR. V zmysle čl. 144 ods. 1 Ústavy SR sú sudcovia pri rozhodovaní viazaní Ústavou SR, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 a zákonom. Sú teda viazaní aj čl. 152 ods. 3 Ústavy SR, podľa ktorého o neplatnosti právnych predpisov rozhoduje Ústavný súd SR na návrh osôb uvedených v čl. 130 Ústavy SR. Z čl. 152 Ústavy SR vyplýva prezumpcia ústavnosti, t. j. domnienka o ústavnosti všeobecne záväzného právneho predpisu s Ústavou SR (Uznesenie Ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 47/95 z 23. augusta 1995). Táto domnienka je vyvrátiteľná a platí dovtedy, kým ju Ústavný súd SR vo svojom rozhodnutí nevyvráti (Nález Ústavného súdu SR sp. zn. Pl. ÚS 8/94 zo 6. októbra 1994). Keďže Ústavný súd SR nerozhodol o nesúlade inštitútu „primeranej jednorazovej náhrady“, ktorú priznáva za stanovených podmienok Elektrizáčný zákon, platí prezumpcia jeho ústavnosti, teda súladu s Ústavou SR a tým aj s jej článkom 20 ods. 4 a zároveň aj s Dohovorom. Rešpektujúc prezumpciu ústavnosti je súd prvej inštancie právnou úpravou náhrady za obmedzenie vlastníckych práv obsiahnutou v Elektrizáčnom zákone viazaný a nemôže ju neakceptovať. Súlad zákona s Ústavou SR, ústavným zákonom alebo s medzinárodnou zmluvou, ktorá má prednosť pred zákonom, je oprávnený

posúdiť len Ústavný súd SR. Všeobecný súd za nijakých okolností a v nijakom rozsahu nemá právomoc svojim rozhodnutím nahradiť rozhodnutie Ústavného súdu SR.

Pokiaľ ide o otázku aplikácie § 6 ods. 1 Listiny, ktorý predpokladá stratu účinnosti ustanovení právnych predpisov, ktoré odporujú Listine k 31.12.1991, je potrebné najprv ustáliť, či aplikované právne normy, ktoré počítajú s jednorazovou primeranou náhradou, sú v rozpore s Listinou, a to konkrétne s čl. 11 ods. 4, ktorý stanovuje: „Vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné len vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za náhradu.“ V tomto smere poukázal žalovaný na žalobcom opakovane poukazovaný Nález ÚS SR, sp. zn.: PL ÚS 42/2015-105, v ktorom sa uvádza: „Listina zaručuje ochranu vlastníctva materiálnou podmienkou náhrady za zásah do vlastníckych práv, no listina nevyžaduje, aby náhrada bola primeraná.“ Ústavný súd SR konštatuje, že „podmienkou primeranej náhrady ústava zaručuje vyššiu ochranu vlastníctva, aká sa priznáva dohovorom aj listinou.“ Ústavný súd na inom mieste rozvádza otázku náhrady za zásah do vlastníctva podľa čl. 11 ods. 4 Listiny v interpretácii Ústavného súdu Českej republiky, pričom poukazuje na Nález Ústavného súdu Českej republiky, sp. zn.: IV. ÚS 646/06, a cituje: „Podľa názoru Ústavného súdu nemožno pri použití gramatického, systematického a teleologického výkladu dôjsť k záveru, že za náhradu v zmysle čl. 11 ods. 4 Listiny možno pokladať iba pravidelné opakujúce sa plnenie poskytované počas obmedzenia vlastníckeho práva. Samozrejme, bolo by možné uvažovať o zakotvení nároku na takéto opakujúce sa plnenie v jednoduchom práve, to však záleží od dispozície zákonodarcu. Povedané inými slovami, obsah pojmu náhrada podľa čl. 11 ods. 4 listiny v sebe zahŕňa pojem jednorazového i opakovaného plnenia, nemožno z neho však vyvodiť ústavne zaručené právo na poskytnutie práve opakovaného plnenia za obmedzenie vlastníckeho práva legálne vecným bremenom. (...)“ V nadväznosti na uvedené, vychádzajúc z tej skutočnosti, že Listina spája obmedzenie vlastníckeho práva s náhradou (bez bližšej špecifikácie) a Elektrizčný zákon spája obmedzenie vlastníckeho práva s primeranou jednorazovou náhradou, mal žalovaný za to, že § 22 ods. 2 Elektrizčného zákona je súladný s čl. 11 ods. 4 Listiny. To ale znamená, že ust. § 22 ods. 2 Elektrizčného zákona nestratilo účinnosť dňom 31.12.1991. Tento právny názor žalovaný oprel i o rozhodovaciu činnosť Najvyššieho súdu SR a Ústavného súdu SR, nakoľko tieto súdy aj po dni 31.12.1991 opakovane aplikovali v prejednávaných prípadoch ust. § 22 ods. 2 Elektrizčného zákona, pričom príklady týchto rozhodnutí žalovaný konajúcemu súdu v dostatočnom rozsahu uviedol v odpore k vydanému platobnému rozkazu zo dňa 13.09.2017. Opätovne zdôraznil, že pokiaľ žalobca rozvíja argumentáciu o tzv. trvajúcim obmedzení vlastníckeho práva a v nadväznosti na to, na právo na opakovanú náhradu škody (napr. bod 7.2, 7.3 Odvolania), ide výlučne o úvahy žalobcu, pričom tieto nároky nemajú oporu v zákonnej úprave SR ani v Ústave SR.

K tvrdeniu ohľadom prekludovania práva žalobcu žalovaný tvrdí, že nárok na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva si mohol uplatniť ten vlastník pozemku, ktorý nehnuteľnosť v čase vzniku vecného bremena vlastnil a to v lehote stanovenej zákonom. V prípade ak si vlastník pozemkov, ktorému vznikol nárok na náhradu za obmedzenie vlastníckych práv, neuplatnil nárok na náhradu za obmedzenie svojho vlastníckeho práva v zákonom stanovenej lehote, došlo k prekludovaniu jeho práva a v súčasnosti už nie je možné sa domáhať žiadnej náhrady za obmedzenie jeho vlastníckeho práva. Žalobca nadobudol pozemok už s vecným bremenom a je tzv. ďalším vlastníkom vecným bremenom zaťaženej nehnuteľnosti. Nakoľko žalobca už nadobudol pozemok s vecným bremenom, nie je možné, aby sa ako ďalší nadobúdateľ už zaťaženého pozemku domáhal a mohol domáhať finančnej náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva. Nárok na náhradu za obmedzenie vlastníckych práv neprechádza na právnych nástupcov a to bez ohľadu na skutočnosť, či si právny predchodca žalobcu uplatnil alebo neuplatnil nárok na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva, resp. či mu takáto náhrada bola alebo nebola vyplatená. Žalobca ako súčasný vlastník pozemku nemá právo na akúkoľvek ďalšiu náhradu za pretrvávajúce obmedzenie jeho vlastníckych práv. Žalovaný aj naďalej zastáva názor, že v prípade ak žalobca nadobudol pozemky s vecným bremenom, pričom o existencii tohto vecného bremena ako vady nehnuteľnosti pri kúpe pozemkov nevedel, mohol využiť možnosť odstúpenia od kúpnej zmluvy, na základe ktorej pozemky nadobudol, zákon takúto možnosť poskytuje.

Na základe vyššie uvedených skutočností a všetkých skutkových a právnych tvrdení žalovaný navrhol, aby odvolací súd v zmysle § 387 ods. 1 CSP rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. ako vecne správny potvrdil a vo výroku o trovách konania vzhľadom na žalovaným podané odvolanie tento rozsudok zmenil a žalovanému priznal nárok na náhradu trov v plnom rozsahu.

18/Odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v medziach a z dôvodov podaných odvolaní podľa § 380 CSP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP, keď dospel k záveru, že dôvodné je len odvolanie žalovaného.

19/Zákonné vecné bremená sú svojou povahou vecné bremená sui generis, ktoré podľa zákona č. 79/1957 Zb. prislúchali spravidla energetickým podnikom a ako oprávnenia k cudzím nehnuteľnostiam boli v zákone upravené v piatom oddieli pod názvom „Spoločné ustanovenia“. Oprávnenia energetického podniku boli vymenované v § 22 ods. 1 citovaného zákona, viazli na dotknutej nehnuteľnosti ako vecné bremeno.

20/Podľa § 22 ods. 1 zák. č. 79/1957 Zb. energetickým podnikom prislúcha oprávnenie:

- a) stavať a prevádzkať na cudzích nehnuteľnostiach v rozsahu vyplývajúcom z povolenej stavby elektrické vedenie, ako i malé stanice do rozlohy 30 m², s príslušenstvom (ďalej len "vedenie"), najmä zriaďovať na nehnuteľnostiach podperné body, prepnúť nehnuteľnosti vodičmi a umiestňovať v nich vedenie;
- b) vstupovať a vchádzať s vozidlami pri stavbe, prevádzke, opravách, zmenách alebo pri odstraňovaní vedenia na príchodové a priechodové cudzie nehnuteľnosti, ktoré sú vedením priamo dotknuté;
- c) odstraňovať a okliesňovať stromovie prekážajúce vedeniu (§§ 23 a 24).

21/Podľa § 22 ods. 2 zák. č. 79/1957 Zb. za výkon oprávnení uvedených v predchádzajúcom odseku nie sú energetické podniky povinné poskytovať náhradu. Ak je však vlastník alebo užívateľ nehnuteľností, ktorá nie je v štátnom socialistickom vlastníctve, zariadením vedenia podstatne obmedzený v užívaní nehnuteľností, môže žiadať u orgánu, ktorý je podľa predpisov o povoľovaní stavieb kompetentný pre povolenie stavby energetického diela (ďalej len "povoľujúci orgán"), aby mu energetický podnik poskytol primeranú jednorazovú náhradu; žiadosť musí byť pod stratou nároku podaná do troch mesiacov odo dňa, keď sa dielo uviedlo do trvalej prevádzky (užívania).

22/V súdnej veci nebolo medzi stranami sporné, že predmetné zariadenie bolo na pozemkoch žalobcu vybudované v 1. polovici roku 1998, kedy ešte žalobca nebol vlastníkom pozemkov. Oprávnenie plynárenských podnikov umiestňovať na cudzích pozemkoch plynárenské zariadenia, ako aj ochranné pásma plynárenských zariadení vyplývali zo zák. č. 67/1960 Zb., avšak pokiaľ ide o úpravu vecných bremien a o náhradu škody odkazoval tento zákon na úpravu obsiahnutú v zák. č. 79/1957 Zb. Keďže platí zásada, že režim právneho vzťahu sa riadi podľa právnych predpisov, ktoré boli platné ku dňu ich vzniku, určenie obsahu a rozsahu oprávnení žalovaného bolo treba posúdiť podľa zákona č. 79/1957 Zb., ktorý bol účinný do 1. 7. 1998 a nie podľa zákona č. 251/2012 Z. z. Oprávnenia energetických podnikov a tomu zodpovedajúce obmedzenia vlastníckeho práva podľa zákona č. 79/1957 Zb. boli tzv. zákonnými vecnými bremenami, ktoré sa nezapisovali do pozemkových kníh, či katastra nehnuteľností a pôsobili automaticky ex offo.

23/V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/89/2008 zo dňa 21.12.2009, v ktorom okrem iného uviedol:

„Pre posúdenie uplatneného nároku bolo rozhodujúce, či právna úprava jeho priznanie v žalovanej forme (ako opakujúce plnenie) umožňuje. Právny záver odvolacieho súdu podľa ktorého v prejednávanej veci nárok na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva vecným bremenom ako opakujúce plnenie (rentu) nemožno priznať, považuje dovolací súd za správny a zodpovedajúci zistenému skutkovému stavu. Na doplnenie však považuje za potrebné uviesť, že ak by zákony, týkajúce sa odvetvia energetiky, priznávajúce oprávnenia k cudzím nehnuteľnostiam v prospech vlastníkov a prevádzkovateľov energetických zariadení (napr. oprávnenie stavať na cudzích nehnuteľnostiach stavby elektrického vedenia, odstraňovať stromy a pod.) a ukladajúce vlastníkom nehnuteľnosti povinnosť strpieť výkon týchto oprávnení, t.j. upravujúce tzv. zákonné vecné bremená (zákonné obmedzenia vlastníckeho práva) neriešili zároveň poskytovanie náhrad za vzniklé zákonné vecné bremená, bolo by možné odvodiť poskytnutie týchto náhrad priamo z čl. 20 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky, resp. aj z § 128 ods. 2 Obč. zákonníka, ktorý je však len zopakovaním obsahu uvedenej ústavnej normy. K správnej aplikácii a interpretácii ustanovenia § 128 Obč. zákonníka treba uviesť, že odsek 1 tejto právnej normy upravuje podmienky dočasného (prechodného obmedzenia vlastníckeho práva spočívajúce v použití vecí vlastníka, zatiaľ čo odsek 2 sa týka trvalých obmedzení vlastníckeho práva. Kritéria vyplývajúce z odseku 1 o podmienkach obmedzenia vlastníctva na nevyhnutnú dobu a v nevyhnutnej miere sa netýkajú zákonných vecných bremien ako trvalých obmedzení vlastníckeho práva, preto na rozhodovanie o náhrade za tieto trvalé obmedzenia nie sú použiteľné. Pri nedostatku inej právnej úpravy by právo na náhradu za vzniklé zákonné vecné bremená bolo možné odvodiť aj zo všeobecne uznávaných právnych princípov, ako príkazov na ochranu základných práv a slobôd, teda aj základného práva vlastníť a užívať majetok. Pokiaľ tieto špeciálne predpisy, na základe ktorých vznikli zákonné vecné bremená, otázku náhrad a s tým spojené obmedzenie vlastníckeho práva upravujú, treba podmienky vzniku a zániku práva na náhradu, ako aj formu a spôsob náhrady posudzovať podľa v nich obsiahnutej hmotnoprávnej úpravy. Pri aplikácii tejto úpravy treba rešpektovať zásadu pravej retroaktivity, z ktorej vyplýva, že vznik právnych vzťahov a nároky z nich vzniknuté pred účinnosťou novej právnej úpravy sa zásadne posudzujú podľa platnej právnej úpravy platnej v dobe ich vzniku. V preskúmvanej veci to potom

znamená, že ak došlo k vzniku vecného bremena za účinnosti elektrizačného zákona (§ 22 ods. 1), nárok na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva, bolo potrebné posudzovať podľa tohto zákona. Pretože tento zákon umožňoval priznanie takejto náhrady len ako jednorazovej, neprichádzalo do úvahy jej priznanie ako opakujúceho plnenia za konkrétne vymedzenú dobu. V zmysle § 22 ods. 2 tohto zákona vlastník nehnuteľnosti, ktorý bol zriadením vecného bremena podstatne obmedzený v užívaní nehnuteľnosti mohol žiadať, aby mu energetický podnik poskytol primeranú jednorazovú náhradu, pričom žiadosť musela byť pod stratou nároku podaná do 3 mesiacov odo dňa, keď sa energetické dielo uviedlo do prevádzky (užívania). Náhrada za obmedzenie vlastníckeho práva v súvislosti so vznikom vecných bremien v odvetví energetiky bola aj v nasledujúcich právnych úpravách (v zákone o energetike a v platnom zákone o energetike) koncipovaná ako náhrada jednorazová, splatná v zákonom stanovených lehotách tomu, kto bol vlastníkom nehnuteľnosti, na ktorej zriaďované vecné bremeno viazne. Uvedené úpravy v prechodných ustanoveniach (§ 42 ods. 2 zákona o energetike a § 69 ods. 10 platného zákona o energetike) deklarovali zachovanie statusu quo ante v obmedzení užívacieho práva vlastníkov nehnuteľností dotknutých výkonom oprávnení energetických podnikov (resp. ďalších subjektov oprávnených z vecného bremena), ktoré vznikli pred účinnosťou týchto predpisov. Nezakladali však nárok na náhradu za obmedzenia vzniknuté pred ich účinnosťou, teda neobnovili zaniknuté nároky na primeranú jednorazovú náhradu za obmedzenie užívacieho práva vlastníkov pozemkov. Skutočnosť, že zákonodarca nezvolil v tejto otázke reštitučný prístup, nemala za následok protiústavnosť týchto predpisov (porovnaj uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 28/05 z 28. septembra 2005 publikované v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu SR ročník 2005 pod š. 49/2005). V súvislosti so vznikom vecného bremena podľa elektrizačného zákona dovolací súd poznamenáva, že v zmysle záverečného ustanovenia § 34 tohto predpisu vznikli jeho účinnosťou, t.j. dňom 1.1.1958 vecné bremená (oprávnenia a povinnosti podľa § 22 až 26) i v prospech elektrických vedení v správe energetických podnikov, ktoré boli zriadené pred dňom účinnosti tohto zákona. Inak aj v zmysle zákona č. 438/1919 Sb. o štátnej podpore pri začatí sústavnej elektrizácie (účinného od 1.1.1919 a zrušeného dňom 1.1.1958 elektrizačným zákonom), držiteľ vecného práva zaťaženej zriadenou služobnosťou v prospech elektrických podnikov, musel nárok na odškodné za služobnosť (ktoré bolo možné priznať len raz a navždy, alebo pri opakovaných majetkových ujmach aj ako ročnú rentu) uplatniť na riadnom súde do roka odo dňa, keď sa o škode (ujme) dozvedel. Právny zámer o nemožnosti priznať náhradu za zákonné vecné bremeno, ak tento nárok podľa elektrizačného zákona zanikol, alebo ak vo forme opakujúceho sa plnenia (renty) ani nevznikol, však neznamená úplnú bezplatnosť obmedzení vlastníckeho práva vyplývajúcich z vecného bremena. Na existujúce práva a povinnosti zo zriadeného vecného bremena sa treba pozerať podľa zásady nepravnej retroaktivity. To znamená, že nevyplývajú z právnej úpravy, na základe ktorej vznikli, ale zo súčasnej zákonnej úpravy zákonných vecných bremien. Vecné bremená zriadené na základe zákona (teda nielen podľa spomínaných energetických zákonov) majú špecifický režim upravený verejnoprávnymi predpismi, na základe ktorých boli zriadené. Aj keď majú nesporný verejnoprávny prvok, daným spôsobom ich vzniku a účelom, ktorému slúžia, nemožno prehladať, že majú aj významný prvok súkromnoprávny. Občianske právo definuje vecné bremeno ako právo niekoho iného, než vlastníka veci, ktorého obmedzuje tak, že je povinný niečo trpieť, niečo sa zdržať, alebo niečo konať. Takzvané zákonné vecné bremená tento charakter majú tiež. Ich režim nie je ale celkom totožný s režimom zmluvných vecných bremien, lebo sa riadi špeciálnou úpravou právnych predpisov, ktoré upravujú činnosti, na ktorých prevádzkovanie vznikli. Nejde ale o úpravu komplexnú, ktorá by vylučovala použitie všeobecnej úpravy občianskeho práva o vecných bremenách. Preto pokiaľ tieto špeciálne predpisy nemajú zvláštnu úpravu, riadi sa ich režim všeobecnou občianskoprávnou úpravou. To potom znamená, že ak špeciálne predpisy zákonných vecných bremien neupravujú náhrady súvisiace s ich výkonom, treba použiť úpravu súkromnoprávnou. Z ustanovenia § 151n ods. 3 Obč. zákonníka vyplýva, že nositeľ oprávnení z vecného bremena je povinný znášať primerané náklady na zachovanie (údržbu) veci zaťaženej vecným bremenom a na jej opravy. Zásadne teda nemožno užívať vecné bremeno celkom bezplatne, ale za odplatu, ktorá zahŕňa výdavky spojené so zachovaním veci a s jej opravami (porovnaj nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. PL. ÚS 25/04 z 25. januára 2005 publikovaný v Zbierke nálezov a uznesení, zväzok 36, ročník 2005 - I. diel, pod č. 14, dostupný aj na <http://nalus.usoud.cz/>). V preskúmvanej veci však aplikácia § 151n ods. 3 Obč. zákonníka neprichádzala do úvahy, pretože nárok vyplývajúci z tohto ustanovenia (vychádzajúc zo skutkových okolností, vymedzených v žalobe), sa predmetom konania nestal. Vo vzťahu k uplatnenému nároku boli právne nevýznamné aj námietky týkajúce sa možnosti realizácie prekládky elektrického vedenia, jej nákladov a ich znášania, pretože išlo o otázky týkajúce sa prípadných iných nárokov, ktoré neboli predmetom konania a na obsah vecného bremena nemali priamy vplyv“.

24/Otázkou, či existuje povinnosť poskytnúť náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva podľa čl. 11 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd v prípade, že k obmedzeniu došlo pred účinnosťou Listiny a vlastník nemohol v rozhodnej dobe o náhradu požiadať, sa zaoberal Najvyšší súd Českej republiky v rozsudku zo dňa 10. marca 2003, sp. zn. 22 Cdo 2093/2001, kde konštatoval, že v takomto prípade povinnosť poskytnúť náhradu nie je, právo na náhradu za obmedzenie vzniknuté pred dňom účinnosti Listiny by musel založiť špeciálny právny predpis. „Možno argumentovať aj tým, že pokiaľ pred nadobudnutím účinnosti Listiny došlo k odňatiu vlastníckeho práva, možno jeho obnovenie (reštitúciu) alebo poskytnutie náhrady požadovať len vtedy, ak tak stanoví špeciálny predpis (tzv. reštitučné zákony). V takom prípade nemožno požadovať reštitúciu práva, prípadne poskytnutie náhrady len s odkazom na čl. 11 odst. 4 Listiny. To, čo platí pre úplné odňatie vlastníckeho práva, platí tým skôr pre jeho obmedzenie. Pokiaľ teda pred nadobudnutím účinnosti Listiny bolo na základe vtedy platného právneho predpisu právo vlastníka obmedzené, možno náhradu za toto obmedzenie poskytnúť len za podmienok stanovených právnymi predpismi, účinnými ku dňu obmedzenia, ak neustanoví špeciálny právny predpis inak.“

25/Najvyšší súd Slovenskej republiky v už zmieňovanom rozhodnutí sp. zn. 4Cdo/89/2008 zo dňa 21.12.2009 vo vzťahu k prechodným ustanoveniam, ktoré zachovávajú obmedzenia vzniknuté podľa predchádzajúcich predpisov rovnako uviedol, že „uvedené úpravy v prechodných ustanoveniach ...deklarovali zachovanie statusu quo ante v obmedzení užívacieho práva vlastníkov nehnuteľností dotknutých výkonom oprávnení energetických podnikov (resp. ďalších subjektov oprávnených z vecného bremena), ktoré vznikli pred účinnosťou týchto predpisov. Nezakladali však nárok na náhradu za obmedzenia vzniknuté pred ich účinnosťou, teda neobnovili „zaniknuté“ nároky na primeranú jednorazovú náhradu za obmedzenie užívacieho práva vlastníkov pozemkov. Skutočnosť, že zákonodarcia nezvolil v tejto otázke reštitučný prístup, nemala za následok protiústavnosť týchto predpisov (porovnaj uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 28/05 z 28. septembra 2005 publikované v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu SR ročník 2005 pod č. 49/2005)“.

26/Odvolací súd sa nakoniec stotožňuje i s názorom žalovaného (vzhľadom na nesporný fakt, že predmetné pozemky nadobudol žalobca na základe troch kúpnych zmlúv v rokoch 2002 až 2004), že nárok na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva si mohol uplatniť ten vlastník zaťaženého pozemku, ktorý tuto nehnuteľnosť vlastnil v čase vzniku vecného bremena a nie je možné, aby žalobca ako ďalší nadobúdateľ už zaťaženého pozemku existujúcim vecným bremenom sa mohol úspešne domáhať finančnej náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva. Pôvodný vlastník (s poukazom na zásadu, že nikto nemôže na druhého previesť viac práv, než má sám) totiž mohol na žalobcu previesť len vlastnícke právo k pozemkom obmedzené vecným bremenom, a žalobca tak nikdy nemohol nenadobudnúť vlastnícke právo v plnom rozsahu, aby sa mohol domáhať náhrady za jeho obmedzenie. Požiadavka náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva je tak celkom nedôvodná.

27/Po preskúmaní veci mal odvolací súd za to, že súd prvej inštancie riadne zistil skutkový stav veci, vykonal riadne dokazovanie v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností (§ 185 ods. 1,2,3 CSP) z hľadiska posúdenia opodstatnenosti žaloby, výsledky vykonaného dokazovania správne zhodnotil (§ 191 CSP) a na ich základe dospel k správnym skutkovým a právnym záverom, ktoré v napadnutom rozhodnutí aj náležite, jasne a výstižne odôvodnil (§ 220 ods. 1, 2 CSP). Správne, presvedčivé a zákonu zodpovedajúce sú aj dôvody napadnutého rozsudku, s ktorými sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje a na tieto odkazuje. Žalobca v odvolaní iba opakuje skutočnosti, ktoré uvádzal už v konaní pred prvoinštančným súdom a ktoré tento súd dostatočne zohľadnil pri rozhodovaní o veci samej, námietky žalobcu nie sú spôsobilé spochybníť vecnú správnosť napadnutého rozsudku. Odvolaciemu súdu potom neostalo, než rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti týkajúcej sa veci samej, z hľadiska jeho vecnej správnosti, potvrdiť, podľa § 387 ods. 1 CSP, stotožňujúc sa s jeho dôvodmi v zmysle § 387 ods. 2 CSP.

28/V časti týkajúcej sa nároku na náhradu trov súd prvej inštancie konštatoval existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa odôvodňujúcich nepriznanie náhrady trov konania úspešnému žalovanému, ktoré videl v okolnostiach daného prípadu, keď žalovaný dlhodobo užíva bezplatne časť pozemkov žalobcu, a hoci žalovanému takéto užívanie pozemkov žalobcu zákon umožňuje (a nekoná teda v rozpore s platnou právnou úpravou), súd mal za to, že vzhľadom na toto dlhoročné bezplatné užívanie pozemkov by bolo nespravodlivé, aby musel žalobca žalovanému platiť trovy konania, keď on sám za obmedzenie svojho vlastníckeho práva nedostáva žiadnu náhradu.

29/Podľa § 255 ods. 1 CSP strane, ktorá mala vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelne uplatňovanie alebo bránenie práva proti strane, ktorá vo veci úspech nemala. Uvedené zákonné ustanovenie vyjadruje zásadu zodpovednosti za výsledok konania (zásadu úspechu), čo znamená, že strana, ktorá mala vo veci plný úspech, má právo na náhradu všetkých trov konania proti

strane, ktorá vo veci úspech nemala. Táto zásada platí ako v konaní pred prvoinštančným súdom, tak aj v odvolacom konaní, pričom každé štádium konania sa neposudzuje osobitne, ale podľa úspechu vo veci. 30/Za určitú výnimku z tejto zásady možno považovať ustanovenie § 257 CSP, podľa ktorého ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa, výnimočne súd náhradu trov konania neprizná. V súvislosti s aplikáciou ustanovenia § 150 O.s.p. platného a účinného do 30. júna 2016 bola prax všeobecných súdov jednotná v názore, že „aplikácia ustanovenia § 150 O.s.p. pri rozhodovaní o náhrade trov konania prichádza do úvahy v prípadoch, keď sú naplnené všetky predpoklady na priznanie náhrady trov konania, avšak súd dospeje k záveru, že sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré náhradu trov celkom alebo sčasti neprizná. Musí však ísť o celkom výnimočný prípad, ktorý musí byť v rozhodnutí aj náležite odôvodnený. Výnimočnosť môže spočívať tak v okolnostiach danej veci, ako aj v okolnostiach na strane účastníkov konania. Pri posudzovaní okolností hodných osobitného zreteľa treba prihliadať na osobné, majetkové, zárobkové a iné pomery všetkých účastníkov konania a tiež na okolnosti, ktoré viedli účastníkov k uplatneniu práva na súde a ich postoj v konaní“ (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. M Cdo 14/99 z 1. 9. 2000).

31/V zmysle dnes už ustálenej judikatúry (pozri k tomu napr. aj uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 M Cdo 17/2009, sp. zn. 5 Cdo 67/2010 či sp. zn. 3 M Cdo 46/2012) ustanovenie § 150 O.s.p. (a ani dnes ustanovenie § 257 Civilného sporového poriadku) nie je možné považovať za predpis, ktorý by zakladal jeho voľnú možnosť aplikácie (v zmysle svojvôle), ale ide o ustanovenie, podľa ktorého je súd povinný skúmať, či v prejednávanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, ku ktorým je potrebné pri stanovení povinnosti nahradit' trovy konania výnimočne prihliadnuť. Ustanovenie § 257 CSP preto nie je možné vykladať tak, že je naň možné prihliadnuť kedykoľvek bez zreteľa na základné zásady rozhodovania o trovách konania. Účastníkovi (od 1. júla 2016 strane sporu), ktorý mal vo veci úspech, nemožno nepriznať náhradu trov podľa výnimočného ustanovenia len na základe všeobecného záveru hodnotiaceho dopad rozhodnutia o určitom druhu nárokov.

32/K dôvodom hodným osobitného zreteľa môže dôjsť vo vzťahu k určitým druhom konania alebo určitej procesnej situácii, kde sa tieto často vyskytujú, a tento dôvod je daný charakterom tohto konania alebo charakterom procesnej situácie. Aj tu však treba skúmať, či nejde o výnimku z výnimky, či teda na ponechanie účinkov právnej normy nie sú dané dôvody (pozri k tomu bližšie napr. Mazák, J., Šoltýs, L.: Trovy konania v civilnom procese. Bratislava, Slovenská advokátska komora. 1997, s. 95). Nejde o automatické pravidlo, ktoré by sa uplatňovalo vo vzťahu k určitému typu konania, ale ide o prvok individualizácie, nie ľubovôle zo strany súdu (pozri nálezy Ústavného súdu Českej republiky vo veciach sp. zn. III. ÚS 727/2000 sp. zn. III. ÚS 292/07 či sp. zn. I. ÚS 303/12).

33/Súd prvej inštancie, pokiaľ žalobu v celom rozsahu zamietol z dôvodu nedôvodnosti uplatneného nároku, nesprávne žalovanému nepriznal náhradu trov konania s odôvodnením, že aj keď žalovaný postupuje a koná v súlade so zákonom, súd to považuje za nespravodlivé a uvedené má zakladať dôvod na aplikáciu ust. § 257 CSP. Skutočnosť, že žalovaný užíva pozemky žalobcu v súlade so zákonom, hoci bez akejkoľvek náhrady (nárok na ktorú už skôr zanikol, resp. žalobca na tento nárok ani nebol aktívne legitimovaný), nemožno vyhodnotiť ako dôvod hodný osobitného zreteľa, pre ktorý by bolo dôvodné aplikovať ust. § 257 CSP. Odvolaciemu súdu potom neostalo než rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti týkajúcej sa nároku na náhradu trov konania zmeniť podľa § 388 CSP a žalovanému ako celkom úspešnej strane sporu nárok na náhradu trov prvoinštančného konania priznať (§ 255 ods. 1 CSP).

34/O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní úspešnému žalovanému náhradu trov odvolacieho konania priznal v rozsahu 100% s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením (§ 262 ods. 2 CSP).

35/Toto rozhodnutie senátu odvolacieho súdu bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolať musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).